

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)

Ert dnr Ju2021/02070

Domstolsverket har granskat betänkandet mot bakgrund av den verksamhet som bedrivs av myndigheterna inom Sveriges Domstolar, dvs. utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat hur förslaget kan påverka verksamhetsstöd, arbetsformer eller rättssäkerheten generellt. Vidare har myndigheternas roll som statliga arbetsgivare beaktats vid granskningen.

Domstolsverket har bedömt att utredningen inte innehåller något förslag som i någon större mån påverkar Sveriges Domstolar på ett sådant sätt.

Domstolsverket ser positivt på de föreslagna förändringarna i regleringen kring användningen av ordningsvakter, särskilt utifrån att det bland annat bedöms bli lättare för en myndighet inom Sveriges Domstolar att beviljas tillstånd för ordningsvakter.

Domstolsverket vill i övrigt framföra följande.

Angående tillståndsplikten

Enligt utredningens förslag krävs alltså tillstånd för anlitande av ordningsvakter vid myndigheter (domstolar och nämnder) inom Sveriges Domstolar. Undantag från tillståndsplikten finns för det fall rätt att använda ordningsvakt följer av lag eller annan författning. Enligt förslagen krävs därför inte tillstånd för en domstol som använder ordningsvakt vid säkerhetskontrollen (i enlighet med lagen [1981:1064] om säkerhetskontroll i domstol) eller vid sammanträde i domstol (enligt 5 kap. 15 § rättegångsbalken). Om däremot samma ordningsvakt används för andra ordningshållande uppgifter i domstolen krävs tillstånd enligt 3 § föreslagen ny lag om ordningsvakter. Enligt utredningens mening finns det mycket som talar för en fortsatt utveckling där rätt att använda ordningsvakt kommer att följa av lag eller annan författning (sid. 77 i betänkandet).

Som noteras i betänkandet får ordningsvakter i de i lag utpekade fallen endast användas för de ändamål som lagen anger.

Det finns ett behov av att använda sig av ordningsvakter i större utsträckning än de situationer som är undantagna från tillståndskravet för myndigheterna inom Sveriges Domstolar. Tillståndsplikten för användning av ordningsvakter utöver de undantagna situationerna innebär att domstolar

och nämnder vid återkommande tillfällen kommer att behöva ansöka om tillstånd vilket måste handläggas av Polismyndigheten. Domstol nämns i betänkandet som en plats där ordningsvakter ofta tjänstgör och att det där finns önskemål och förväntningar om närvaro av uniformerad personal men där det inte är rimligt eller motiverat med kontinuerlig polisiär närvaro. ”Inte minst i sådana situationer kan det vara motiverat med en ökad användning av ordningsvakter” (sid. 73).

Det hade därför varit önskvärt med en förenklad tillståndsprövning för domstolar och nämnder som regelmässigt använder sig av ordningsvakter alternativt att användning av ordningsvakt i domstols och nämnds lokaler undantas helt från tillståndskravet.

Enligt utredningens förslag till bestämmelse i 5 § i förslag till ny lag om ordningsvakter krävs inte tillstånd för användning av ordningsvakter vid allmänna sammankomster, offentliga tillställningar, lokaler eller utrymmen där alkoholdrycker eller liknande preparat serveras till allmänheten med tillstånd enligt alkohollagen och inte heller för Polismyndighetens användning i egen verksamhet. Domstolsverket föreslår att bestämmelsen utökas med domstols och nämnds lokaler alternativt att bestämmelse med denna innebörd förs in i annan lagstiftning vilket möjliggör tillämpning av 3 § förslag till ny lag om ordningsvakter.

Angående utökade befogenheter

Det föreslås att Polismyndigheten får överlämna till en ordningsvakt att transportera person som omhändertagits enligt lagen om berusade personer och 13 § polislagen till en plats som Polismyndigheten anger, om det är lämpligt med hänsyn till den omhändertagne och omständigheterna i övrigt. Domstolsverket vill i detta sammanhang informera om att transporter av omhändertagna personer inte kommer att vara möjliga att genomföra i någon större utsträckning då ordningsvakt vid domstol som regel inte har tillgång till nödvändig utrustning för denna uppgift, exempelvis fordon anpassat för transporter av omhändertagna.

Detta yttrande har beslutats av rättschefen Charlotte Driving. Föredragande har varit juristen Sofia Odelberg.

Charlotte Driving

Sofia Odelberg